

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29

00023 Valtioneuvosto

Asia: Hallituksen esitys laiksi tutkimustietovarannosta

Viite: VN/20733/2020-OKM-1 / Lausuntopyyntö 8.10.2020

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry pitää esitystä valtakunnallisesta tutkimustietovarannosta kannatettavana. Tavoitteena tietovirtojen kokoamisessa tutkimustietovarantoon on esitetty muun muassa tutkijoiden työn helpottaminen, tutkimuksen näkyvyyden ja avoimuuden lisääminen sekä tietojen päällekkäisen keruun vähentäminen. Esityksen nykytila-arviossa todetaan, että Suomessa tehtävän tutkimuksen ja tutkimusjärjestelmän metatiedot ovat sirpaleisia, mikä ei edistä edellä mainittujen tavoitteiden toteutumista. Unifin näkemyksen mukaan nämä puutteet on hyvä korjata. Kansallinen tutkimustietovaranto mahdollistaa tämän.

Yllämainitun toteuttamiseksi tutkijan ansiot pitäisi pystyä tallentamaan monipuolisesti, mutta myös yhdenmukaisesti yliopiston tutkimustietojärjestelmään (PURE/Converis/SoleCRIS), josta tiedot siirretään rajapintojen kautta yhteiseen tutkimustietovarantoon. Tietojen yhteismitallisuuden kannalta on tärkeä huomioida, että nämä järjestelmät eroavat useilta kohdin ohjelmisto- ja kenttärakenteensa osalta. Tietojen laadun varmistamisen kannalta on tärkeää, että tietojen muokkaaminen toteutetaan ainoastaan yhdessä paikassa eikä synny tilannetta, jossa tutkimustietovarannossa ja lähdejärjestelmässä olisi ristiriitaisia tietoja. Esimerkiksi tutkijoiden aktiviteettitiedot eli muut kuin julkaisuja ja projekteja koskevat tiedot (muun muassa tutkimusala, palkinnot, jäsenyydet) ovat laadultaan vaihtelevia ja puutteellisia.

Tutkimustietovaranto sisältää 1) avoimia tietoja ja 2) käyttörajoitettuja tietoja. Unifi toteaa, että avoimet ja käyttörajoitetut tiedot on syytä määritellä selkeästi lakitekstissä (esimerkiksi perusteluosan luvussa 2.1 esitetyllä tavalla).

Lisäksi Unifi esittää, että yhteisrekisterinpitäjyyden edellytyksiin (5§) on tehtävä tarkennuksia liittyen vastuun ajalliseen ulottuvuuteen (mm. tarkentamalla vastaavtko yhteisrekisterinpitäjät tietojen täsmällisyydestä myös tutkimustietovarantoon siirtämisen jälkeen ja vastaavtko yhteisrekisterinpitäjät tietosuojaperiaatteista myös sen jälkeen, kun tiedot on siirretty tutkimustietovarantoon).

Unifi pyytää lisäksi huomioimaan Suomen yliopistojen mahdollisissa lausunnoissa esitetyt tarkemmat näkökohdat.

Helsingissä 16. päivänä marraskuuta 2020.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Keijo Hämäläinen".

Puheenjohtaja

Keijo Hämäläinen

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Tanja Risikko".

Toiminnanjohtaja

Tanja Risikko